

Asia: VN/18557/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne julkisen sosiaalihuollon sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävän käyttöoikeuden laajentamisesta palvelun järjestämisessä syntyviin asiakastietoihin (14 §)?

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Onko asetusluonnoksessa tunnistettu oikein, mitä yhteiset palvelut voivat olla (17 ja 18 §)?

Ei. Perustelee: [Määritelmä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisistä palveluista on suppea, eikä kata esimerkiksi kuntoutuksen osalta kaikkia niitä tilanteita, jotka toteutuvat ja tulisivat toteutua moniammatillisena yhteistyönä, myös muualla kuin toimipisteissä, joissa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluja. Määritelmän suppeus ja sitä kautta käyttöoikeuksien rajoittaminen vaikeuttaa moniammatillista yhteistyötä kuntoutuksessa. Fysioterapeutit ja muut kuntoutuksen ammattilaiset tarvitsevat sosiaalihuollon asiakastietoja kuntoutuksen laadukkaaksi toteuttamiseksi ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Yhteistyötä eri sektoreiden välillä tulisi tiivistää, ei rampauttaa rajoittamalla tietojen käsittelyä esimerkiksi määrittämällä yhteiset palvelut asetusluonnoksen mukaisesti hyvin suppeasti.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Ovatko terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin tarkoituksenmukaiset (17 §)

Kyllä. Perustelee: [On kuitenkin merkittävää huomioida, että tiedonkulku ja moniammatillinen yhteistyö ei vaikeudu asetuksen vuoksi. Tähän vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten palveluiden määritelmä, jota tulisi laajentaa kattavammaksi sujuvan ja tehokkaan moniammatillisen yhteistyön mahdollistamiseksi yli sektorirajojen.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Ovatko sosiaalihuollon käyttöoikeudet potilastietoihin tarkoituksenmukaiset (18 §)

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko ehdotus luovutusluvan kohdentamisesta asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävä ja selkeä?

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Mahdollistaako luovutusluvan kohdentaminen asiakkaan tiedollisen itsemääräämisoikeuden toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Vastaako luovutusluvan kohdentaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tarpeita?

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen toteutettavissa esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin (huomioiden sekä uusien tietorakenteiden mukaisesti tallennetut tiedot että aiemmin tallennetut tiedot)

-

Arvionne asetuksen mukaisen luovutusluvan tietojärjestelmätoteutukseen tarvittavasta ajasta ja kustannuksista:

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin terveydenhuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset, kun tietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan antamaan luovutuslupaan? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta)

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin terveydenhuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset tilanteissa, joissa asiakkaalta ei ole muistisairauden tai vastaavan syyn vuoksi voitu saada luovutuslupaa? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta)

Ei. Perustele: [Kun asiakas ei ole itse kykenevä päättämään luovutusluvan kohdentamisesta, asetuksessa esitetään, ettei kuntoutuspalveluita toteuttavilla kuntoutuksen ammattilaisilla olisi oikeutta asetuksessa määriteltyihin asiakastietoihin (asiakkuusasiakirjaan, työikäisten, iäkkäiden, vammaispalvelun ja päihde- ja riippuvuustyön erityisten palvelujen palvelutehtävissä kirjattuihin palvelutarpeen arvioihin, toimintakykyarvioihin ja merkintöihin toimintakyvystä sekä kotihoidon asiakaskertomusmerkintöihin asiakkaan arjesta). Esitys on kestävä. Kuntoutuksen ammattilaiset tarvitsevat asiakastietoja kuntoutuksen toteuttamiseksi. Kuntoutuspalvelut (asetuksen 3 §: 10) tulee ehdottomasti lukea mukaan asetuksen 20 § toisessa momentissa määriteltyihin palveluihin ja näin ollen kuntoutuksen ammattilaisilla tulee olla käyttöoikeus 20 § määriteltyihin tietoihin (asiakkuusasiakirjaan, työikäisten, iäkkäiden, vammaispalvelun ja päihde- ja riippuvuustyön erityisten palvelujen palvelutehtävissä kirjattuihin palvelutarpeen arvioihin, toimintakykyarvioihin ja merkintöihin toimintakyvystä sekä kotihoidon asiakaskertomusmerkintöihin asiakkaan arjesta), myös

siinä tapauksessa, ettei asiakkaalta ole voitu esimerkiksi muistisairauden vuoksi saada luovutuslupaa.]

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet potilastietoihin sosiaalihuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset, kun tietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan antamaan luovutuslupaan? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta).

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet potilastietoihin sosiaalihuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset tilanteissa, joissa asiakkaalta ei ole muistisairauden tai vastaavan syyn vuoksi voitu saada luovutuslupaa? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta).

-

Potilastietojen erityissuojaus. Kannatatteko esitettyjä laajennoksia erityissuojaukseen?

-

Muita kommentteja asetusluonnoksesta:

Kuntoutuksen tehokkaan ja laadukkaan toteutuksen sekä ennen kaikkea potilasturvallisuuden kannalta on ehdottoman tärkeää, että fysioterapia ja muut kuntoutuspalvelut määritellään aina laaja-alaisiin potilaan terveyspalveluiden järjestämisen ja toteuttamisen työtehtäviin. Kuntoutuksen toteuttamiseksi kuntoutuksen ammattilaisilla tulee olla aina käyttöoikeus kaikkiin välttämättömiin potilastietoihin. Ehdotamme, että kuntoutus poistetaan rajatuista terveyspalveluiden työtehtävistä. Suomen Fysioterapeutit ry korostaa, että kuntoutus on aina laaja-alaista terveyspalvelua, jossa on rajapintoja myös sosiaalihuoltoon. Kuntoutuksen turvallisessa ja tehokkaassa toteuttamisessa tarvitaan aina laajoja käyttöoikeuksia asiakastietoihin. Tämä koskee niin perusterveydenhuoltoa, erikoissairaanhoidtoa kuin yksityistä sektoria.

Aalkivi Emmi
Suomen Fysioterapeutit ry